

§ 10. Stadsrevisionens projektrapport nr 3, 2020 - Äldre med psykisk ohälsa

Dnr 1.6-119/2020

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande och överlämnar det till Revisorsgrupp 1.
2. Äldrenämnden beslutar omedelbar justering.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-05-04.

Stadsrevisionen har genom revisionskontoret granskat äldrenämnden och stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Södermalm. Granskningen har genomförts för att bedöma om staden bedriver ett ändamålsenligt arbete med att förebygga och uppmärksamma psykisk ohälsa bland personer 65 år och äldre.

För äldrenämnden rekommenderar revisionskontoret att:

- Äldrenämnden bör säkerställa att stadsdelsnämnderna har kännedom om samt utvärdera webbutbildningen avseende psykisk ohälsa.
- Äldrenämnden bör utveckla en övergripande uppföljning och analys av stadens förebyggande arbete samt redovisa resultatet till fullmäktige.

Äldreförvaltningen anser utifrån resultatet av revisionskontorets kartläggning av stadsdelsförvaltningarnas förebyggande arbete för äldre att det finns behov av att utveckla den stadsövergripande uppföljningen och analysen av stadens arbete med psykisk ohälsa. Förvaltningen kommer att beakta behovet av kompetensutveckling inom bl.a. psykisk ohälsa i introduktionen av nyanställda biståndshandläggare. När det gäller utbildningsmaterialet ”Psyk-E Senior” anser äldreförvaltningen att det finns vissa svårigheter att utvärdera utbildningen då det används som uppslagsverk inom verksamheterna.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilda uttalanden

Ordföranden Erik Slottnér (KD), ledamoten Anette Hellström m.fl. (M), ledamoten Abit Dundar m.fl. (L), ledamoten Ulla Wihlman m.fl. (MP) samt tjänstgörande ersättaren Anna Simon-Karlsson m.fl. (C) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

I detta ärende redogör äldreförvaltningen för att de anser utifrån resultatet av "Revisionskontorets kartläggning av stadsdelsförvaltningarnas förebyggande arbete för äldre" att det finns behov av att utveckla den stadsövergripande uppföljningen och analysen av stadens arbete med psykisk ohälsa. Förvaltningen kommer att beakta behovet av kompetensutveckling inom bl.a. psykisk ohälsa i introduktionen av nyanställda biståndshandläggare.

När det gäller utbildningsmaterialet "Psyk-E Senior" anser äldreförvaltningen att det finns vissa svårigheter att utvärdera utbildningen då det används som uppslagsverk inom verksamheterna.

Detta omfattande utbildningsmaterial används enligt uppgift flitigt i verksamheterna. Vi skulle därför gärna se en utvärdering/redogörelse på något sätt, exempelvis genom att inhämta synpunkter från användarna. Materialet är även lämpligt att använda som inspirations- och kunskapsmaterial inför en studiecirkel och vi vill därför be förvaltningen att se över möjligheten att utbilda cirkelledare i de olika stadsdelarna för att kunna dra än större nytta av utbildningsmaterialet.

Ledamoten Kerstin Thelander m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Det är positivt att revisionskontoret har granskat stadens arbete med att förebygga och uppmärksamma psykisk ohälsa bland personer 65 år och äldre. Utöver de rekommendationer som granskningen kommit fram till har Vänsterpartiet synpunkter på fler områden som behöver utvecklas och förbättras.

Psykisk ohälsa hos äldre kan vara svårtolkad och komplex särskilt vid samtidig demenssjukdom. Det är positivt att staden som led i utbildning av personalen inom äldreomsorg erbjuder [Psyk-E bas senior](#) som är ett webbaserat utbildningsprogram med 13 korta föreläsningar med skriftliga sammanfattningar, faktablad, ordlista samt manual för

utbildningsledare. Föreläsningarna i Psyk-E bas Senior är dock avsedda att användas i studiecirkelformat i små grupper under handledning av en cirkelledare från egna verksamheten. Handledaren behöver inte vara specialist i ämnet men med egen erfarenhet från verksamheten och har stöd av manualen. Det framgår att personalen i äldreomsorgen verkar använda Psyk-E bas senior som ett uppslagsverk men den pedagogik som utbildningen är upplagd på bygger på diskussion i grupp av fakta som presenteras med samtidig möjlighet att relatera till egna verksamheten.

Med hänsyn till att ca 20 procent av alla äldre lider av psykisk ohälsa och att det finns svårigheter kring att känna igen och tolka denna problematik bör denna genomtänkta utbildning för personalen användas på det sätt som Psyk-E bas Senior rekommenderar. Vi föreslår att Äldrenämnden ställer krav inom kommunal och privat hemtjänst och vård och omsorgsboende samt för biståndshandläggare på utbildning med studiecirkelar med genomgång av de 13 föreläsningar som ingår materialet. Målet bör vara att all personal ska genomgått denna utbildning och att årlig redovisning sker av genomförda utbildningar.

Granskningen visar att det finns brister i och utmaningar gällande samverkan mellan stadsdelsnämnderna och regionen. Personer med psykisk ohälsa behöver ofta insatser från fler olika aktörer samtidigt, såsom primärvård, specialistvård, äldreomsorg och socialpsykiatri. Därför är det av högsta vikt att få till ett välfungerande samarbete mellan dessa. Bristande samverkan är inget nytt problem. I en studie från 2018 *Kartläggningen av samverkan mellan kommun och primärvård i Stockholms län vid insatser för äldre personer med psykisk ohälsa*. (Nestor, 2018) påvisas liknande problem vid samarbete. Studien visar också på en potentiell risk att personer med psykisk ohälsa kan komma att bli utan den vård och omsorg som de har behov av, på grund av bristande samverkan. Ett passande och effektivt sätt att förbättra samverkan mellan regionen och stadens äldreomsorg är att förbättra och utveckla arbetet med SIP, Samordnad Individuell Plan. Det har tyvärr gått trögt att införa denna lagstiftade metod bland äldre över 65 år, enligt samma studie. Orsaker till detta som lyfts fram är att de viktigaste aktörerna inte deltar i planeringen och brist på tid. Detta är inte acceptabelt anser Vänsterpartiet.

Gällande det förebyggande arbetet ser vi också andra områden som kan utvecklas. Det finns ingen uppsökande verksamhet för att fånga upp de personer med psykisk ohälsa som inte har någon biståndsbedömd insats från staden. Dessa riskerar att döljas i statistiken och därmed finns en stor risk deras ohälsa att förvärras ordentligt innan de upptäcks. Återigen ser vi här att ett samarbete med regionen är nödvändigt. Primärvården har möjlighet att fånga upp en stor del av dessa individer. Gällande exempelvis ofrivillig ensamhet skulle både biståndshandläggare och primärvårdspersonal kunna förbättra sina metoder för att upptäcka de personer som är drabbade. Får man också till ett samarbete dem emellan minimerar man risken för att individers behov av hjälp och stöd inte tillgodoses.

§ 11. Anmälan av ordförandebeslut om Köhantering och förmedling av lediga platser till vård- och omsorgsboenden under Covid-19

Dnr 6.4-303/2020

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Ordförandebeslut om Köhantering och förmedling av lediga platser till vård- och omsorgsboenden under Covid-19 anmälades.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.